

Kokkuvõte

Magistritöö koosneb kirjanduse ülevaatest, kus võetakse kokku Paljassaare kalatööstust puudutav informatsioon ning *Listeria* spp., *L. monocytogenes* ja vastavate levikuallikate ja –vektorite kohta käiv teave, ning eksperimentaalsest osast, kuhu on koondatud ettevõtte monitooringutulemuste analüüs, kasutatud meetodika võimalike allikate ja levikuvektorite tuvastamiseks ning informatiivsete plakatite koostamiseks. Osana eksperimentaalsest osast viidi läbi ka saadud tulemuste analüüs ja esitati parandusettepanekud.

Paljassaare kalatööstuse *Listeria* spp. monitooringusüsteemi parandamiseks tutvuti esmalt ettevõtte töökorralduse, pesu teostamise, kvaliteedikontrolli ja töötajate koolitamissüsteemiga. *Listeria* spp. monitooringutulemustest Paljassaare kalatööstuses võib järeldada alalist *Listeria* spp. asustust kõigis tehase osakondades. Et tehase kolm osakonda on peale füüsilise eraldatuse separeeritud ka töötajate ja töövahendite osas, pärineb kontaminatsioon tõenäoliselt universaalsest allikast. Potentsiaalseimate allikatena võib analüüsi tulemusel välja tuua tootmisruumide välise keskkonna ja töövahendid ning vektoritena füüsilised objektid ja inimesed. Nimetatud allikaid ja levikuvektoreid kombineerides formuleeritud hüpoteetilised levikuteed leidsid tinglikult kinnitust ka täiendavate analüüsidega. Esmase *Listeria* spp. preventsiiooni meetmena kasutati informatiivseid plakateid, mille eesmärgipärasust hinnati ettevõtte töötajate seas intervjuu meetodil. Olgugi et valdav osa küsitletud töötajatest olid plakateid näinud (88%), vastas vaid 58% töötajatest, et *Listeria* spp. levik sõltub ka nende tegevusest, viidates täiendavale töötajate koolitamise vajadusele.

Ettevõtte monitooringutulemustest, täiendavatest analüüsides ning probleemsete kohtade analüüsist moodustati sisendi monitooringusüsteemi korrektuurideks. Töötajate täiendav koolitamine hügieeni ja töövõtete osas, jalanõude ja transpordivahendite rataste desinfitseerimiseks vajalike vahendite kasutuselevõtt, pesuainete vahetus ja nende roteeruv kasutamine, puuduvate elementide pesugraafikute koostamine ning problemaatiliste tööpindade renovatsioon või vahetus- nimetatud rakendusmeetmed moodustavad osa töö käigus koostatud ettepanekutest. Teise osa ettepanekutest moodustavad soovitusel kehtiva monitooringusüsteemi parandamiseks nii meetodika, proovivõtukohtade ja sageduse ning korrigeerivate tegevuste osas.

Töö eesmärk analüüsida kehtivat monitooringusüsteemi ning koostada vastavad parandusettepanekud täideti.